

JÖRŐDÉRKEZT

-Éljen a nyár!-

Kalendárium

- Aratási szokások

Zöld Mozaik

- Duna-Ipoly Nemzeti Park

Ügyeskedj!

- Rejtvények, fejtörők

Egészség-ábécé

- Nyári kellemetlenségek

Tudod-e?

- Érdekességek az elefántról

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

JÚLIUS - SZENT JAKAB HAVA

Aratási szokások és hiedelmek

Július az aratás hónapja. Vallásos szertartásokkal is összekapcsolódó hiedelmekkel és szokásokkal igyekeztek biztosítani a kenyérgabona betakarításának sikerességét.

Az aratást kalapemeléssel, imádsággal, fohászkodással kezdték. A munkánál használatos eszközeiket a templomkertben gyűjtötték össze, ahol a pap megszentelte. Az aratók a búzatábla szélén letérdeltek, keresztet vetettek.

Az első learatott búzaszálnak, az első kévének nagy jelentőséget tulajdonítottak. Amelyik baromfi ebből evett, egészséges és termékeny lett; ha az arató derekára kötötte, elűzte a fájdalmat, vélték a hiedelmek szerint.

A vidám hangulatú aratókat elsőként meglátogató gazdát a learatott gabona szalmájával megkötözték, aki borral, pénzzel váltotta ki magát.

Ha rosszra fordult az idő, különféle szórakoztató játékokkal múltatták az időt.

A legtöbb hagyomány az aratás végéhez kapcsolódott. Egy talpalatnyi gabonát aratatlannul hagytak, hogy jövőre is jó termés legyen, és jusson az ég madarainak is.

Ahogy az első learatott kévének, úgy az utolsónak is nagy jelentőséget tulajdonítottak a hiedelmek.

Az utolsó kévéből készítették az aratókoszorút, mit a gazdának váltság ellenében nyújtottak át. Az aratókoszorú formáját illetően lehetett: koszorú, korona, csiga alakú.

A gazda az ajándék aratókoszorút a mestergerendára akasztotta, jelezve a munka végeztét, majd tavasszal a koszorúból kimorzsolt szemeket a vetendők közé keverték, a jó termés reményében.

Sokféle aratási ünnepélyt is rendeztek, ahol az

aratók aratással, búzával kapcsolatos dalokat énekeltek: „Arass rózsám, arass, megadom a garast. Ha én meg nem adom, megadja galambom.“

Pár aktuális információ a kánikulára

Mit mér az UV-index? A globális napi UV-index a Naptól a Föld felszínére érkező maximális ultraibolya sugárzásnak a becslését adja. A felszínt érő UV-sugárzás mennyisége változik a nap során. Legmagasabb értékét általában dél körül éri el, amikor az égen nincs felhőtakaró. Az UV-index a Nap delelésekor a földfelszínt érő UV-sugárzások várható legmagasabb értékét jelzi előre.

UV-index 0-2,9 – gyenge sugárzás; **UV-index 3-4,9** – mérsékelt sugárzás: alacsony veszélyességi szintet jelent; **UV-index 5-6,9** – erős sugárzás: a védtelen bőrfelület számára emelkedett kockázatot jelent, az érzékeny bőrűek 30 perc alatt leéghetnek; **UV-index 7,0-7,9** – nagyon erős sugárzás: a védtelen bőrfelület számára magas kockázatot jelent, a leégési idő 20 perc. Legalább 15-ös faktorszámú napvédő krémet használjon.

Egyházi ünnepek:

július 2.: Sárlos Boldogasszony ünnepe

július 3.: Szent Tamás apostol emlékezte

július 22.: Szent Mária Magdolna ünnepe

Jeges napok:

július 1.: A magyar egészségügy napja

Kata

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi Régiója

Szerkesztő: Till Csaba ■ A lapot írták: Král Zsuzsa, Likmus Katalin, Mészáros Márta, Taródiné Kardos Ágnes, Teráz Hajnalka

■ Tördelő: Farkas Péter ■ Felelős kiadó: Györi-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levél cím: 1033 Budapest III. ker., Miklós u. 32.
Telefon: 1/388 - 87 - 60, 1/388 - 89 - 20
Fax: 1/368 - 42 - 83
E - mail: tunderkert@maltai.hu
Weboldal: <http://www.maltai.hu/tunderkert>

Nemzeti parkjaink:

A Duna-Ipoly Nemzeti Park

Az elkövetkezendő lapszámokban Magyarország nemzeti parkjainak jellegzetes állat- és növényvilágával, kirándulólhelyeivel ismerkedhettek meg. Tudjátok, hogy hazánknak hány nemzeti parkja van? Éppen 10.

Először a **Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal** foglalkozunk. Ha a térképen keresitek e nemzeti parkot, melynek a címerállata a havasi cincér, akkor a Dunakanyart és tágabb környezetét kell keresnetek. A nemzeti park három nagyobb területre tagolható: a Pilis-Visegrádi-hegység, a Börzsöny hegység, a Szentendrei-sziget és a Duna mente.

A Pilis

A Pilis egyik alapkőzete a mészkő, ami jól karsztosodik, ezért e terület gazdag barlangokban, több mint 300 barlangja van. A Pilisben leginkább tölgyfákkal, illetve a sziklás hegyoldalakon karsztbokrokkal találkozhattok. Nagyon gazdag védett növény- és állatvilágban. A magyarföldi husángnak itt él a legnagyobb populációja hazánkban, állatok közül szöcskét, sisakos sáskát, gyíkot, nagytermetű lepkefajtákat láthattok.

A Visegrádi-hegység

A Visegrádi-hegység vulkanikus eredetű, alapkőzete az andezit, ami a mészkővel ellentétben nem ereszti át a vizet. A kirándulás során sok vízfolyással találkozhattok. Kedvenc kirándulólhely a Vadálló-kövek, Holdvilág-árok és a veszélyesebb Rám-szakadék. A hűvös patak völgyben gyepi békát, vízisiklót is megfigyelhettek. Ha Pilisszentléleken kirándultok, érdemes megnézni a pálos kolostor romjait. Tudtátok, hogy a pálos szerzetesrend hazánk egyetlen magyar alapítású rendje?

Ha Visegrádon jártok, ki ne hagyjátok a látnivalók közül a Fellegvárat és a Salamon-tornyot. Aki szeret télen szánkózni, az biztos örül a nyári bobozási lehetőségnek is. Ha szeretnétek részletesebben megismerkedni a növény- és állatvilággal, akkor érdemes végigjárni Mogyoró-hegyi Természetismereti Tanösvényt.

(<http://decay.elte.hu/eka/tanosv.html>)

A Börzsöny

A Börzsöny hegység vulkanikus eredetű andezithegység, gazdag kőtengerben, forrásokban. Csúcsai a Csóványos, a Nagy-Hideg-hegy. Ha a Börzsönyben jártok, érdemes kipróbálni a nagybörzsönyi kisvasutat. Mivel sok a nehezen járható út, így a táj madárvilága sokszínű és zavartalan. Ha egy kis szerencsétek van és csendben kirándultok, láthatok uhut, fekete gólyát, parlagi sast. Drégelypalánk közelében mászhatjátok meg az Arany János által megénekelt híres drégelyi várat.

További hasznos oldalak:

<http://www.dinpi.hu/>

<http://www.visegrad.hu/hirek-aktualitasok>

<http://www.dobogokosi.hu/kirandulas.htm>

Most pedig egy kis játékos fejtörésre hívlak titeket!

Keress olyan szót, amelyet középre írva az első szóinak utótagja lesz, a második szóinak viszont az előtagja.

Pl.: élet .....lövölde = életcél - céllövölde

1. pók.....szoba

4. déli.....színház

2. térd.....sütő

5. madár.....por

3. hó.....öltő

6. gyöngy.....lé

A júniusi fejtörő megfejtései: 1. ragu - ugar; 2. nád - dán; 3. láb - bál; 4. kép - pék;

5. tér - rét; 6. kész - szék

Írta és összeállította: -3-

Hajni

Egészség-ábécé

- Nyári kellemetlenségek -

Ha nem vagyunk elég óvatosak, a nyár nemcsak szép élményeket, hanem kellemetlen meglepetéseket is tartogathat számunkra.

A mértéktelen napozás könnyen okozhat **napszúrást**. Ez a fejfájással, émelygéssel, hidegrázással, hőemelkedéssel járó ártalom könnyen elkerülhető világos anyagból készült vászon sapka viselésével. Fontos a bőséges folyadékfogyasztás (lehetőleg szénsavmentes ásványvizet válasszatok).

Délelőtt 11 és délután 3 óra között

pedig nem tanácsos huzamosabb ideig a napon tartózkodni. A másik nyári kellemetlenség a **leégés**. A fájdalmas bőrpír, gyulladás a napozás után kb. fél-egy órával jelentkezik. Súlyos esetben másodfokú égéshez hasonló hólyagok képződnek hányinger, fejfájás, láz kíséretében.

A leégett bőrfelület néhány napon belül lehamlik.

Jobb tehát a fokozatosság elvének betartása, és a bőrtípusnak megfelelő faktorú (UVA- és UVB-szűrőt is tartalmazó) fényvédő és bőrtápláló készítmények használata.

Ági

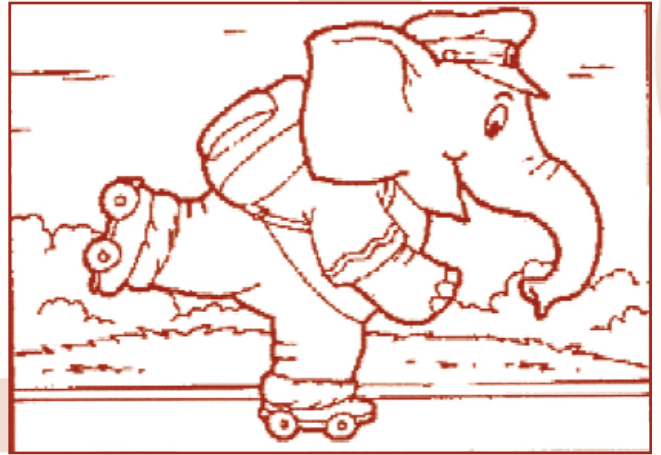
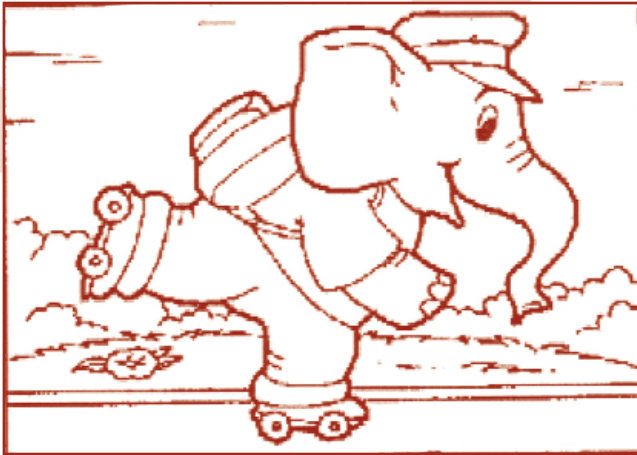
Ügyeskedj!

Kösd össze a pontokat 1-től 93-ig! Ki is színezheted a képet!

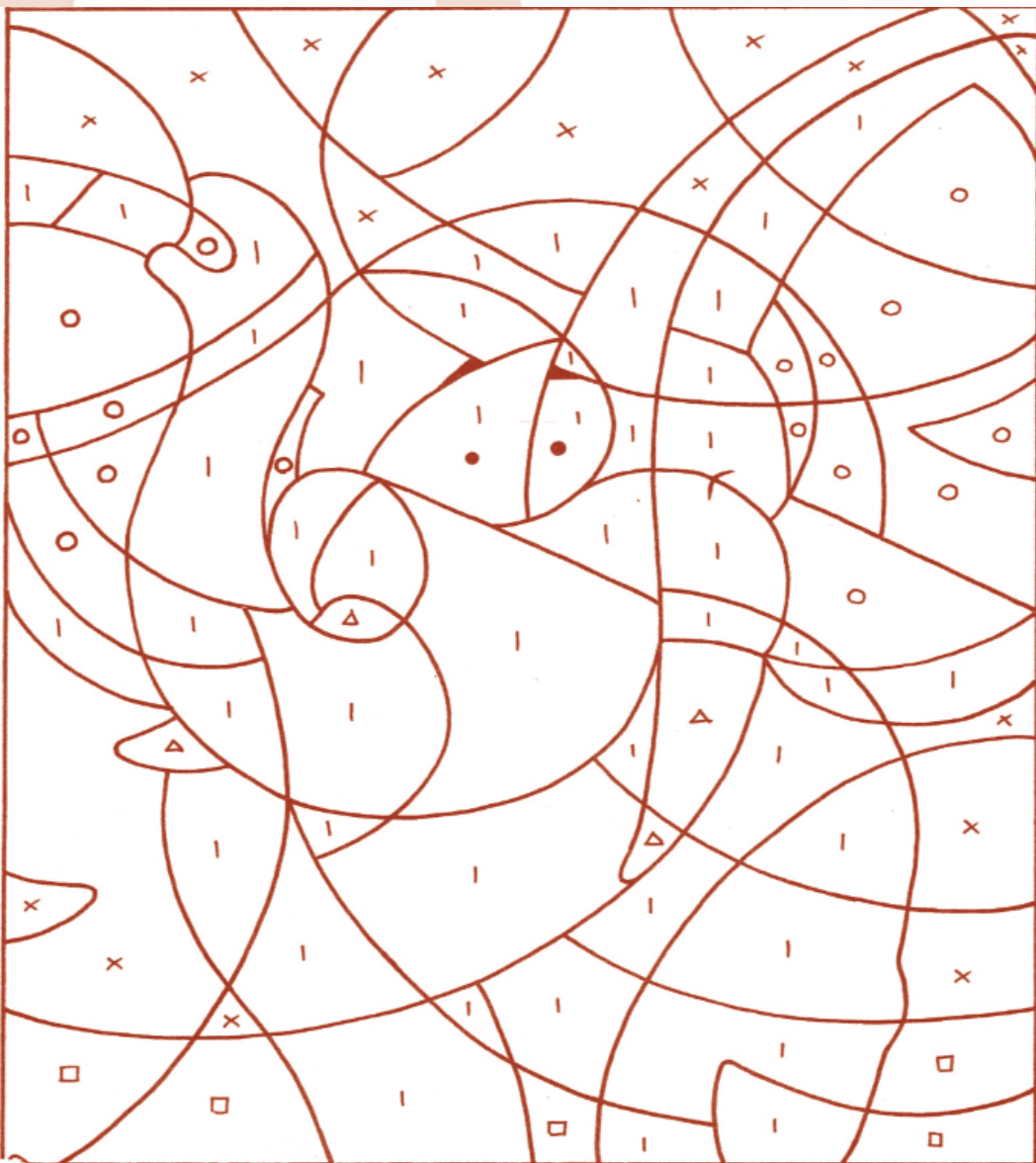

Ügyeskedj!

Keress meg a különbségeket a két kép között!

Színezd ki a képet a jeleknek megfelelően!

Összeállította:
Zsuzsa

| szürke

X világoskék

○ rózsaszín

△ fehér

□ zöld

Józsa Takács Mihály: Napraforgó

Napraforgó tányérjába
csókolt a nap virágot,
körbement és megkínálta
véle a világot.

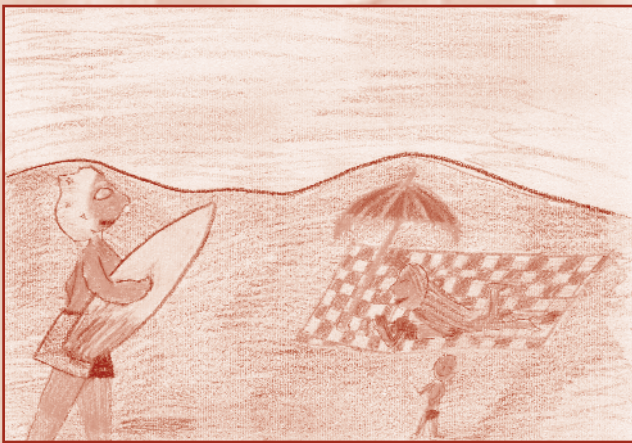
A méhecske nekilátott
s oly éhes volt, úgy evett,
napok múltán virágtalan
álltak a napraszemek.

Király Dominika, 10 éves

Drégely László: Nyári tánc

Tarka réten,
Fák alatt,
Fiúk-lányok
Játszanak.
Körbe állva,
Táncot járva,
Mindenkinek
Víg a párja-
Velük mulat
Tündér lánnya,
Napsugár a
Koronája.

Bánki Bia, 11 éves

Drégely László: Nyári zápor

Eső, eső
Megered,
Sírnak fenn a
Fellegek.
Patak fölött
Mint a híd,
Szivárványból
Magas ív.
Azon át csak
Madár jár,
Egyenest a
Napba száll.

Csosz Zsófia, 11 éves

Ne feledjétek, búvárkodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

Az elefánt

Milyen hosszú? Milyen nehéz? Mennyi vizet iszik naponta? Mire használja az ormányát? Hány évig él? Törődnek-e egymással a csordatagok?

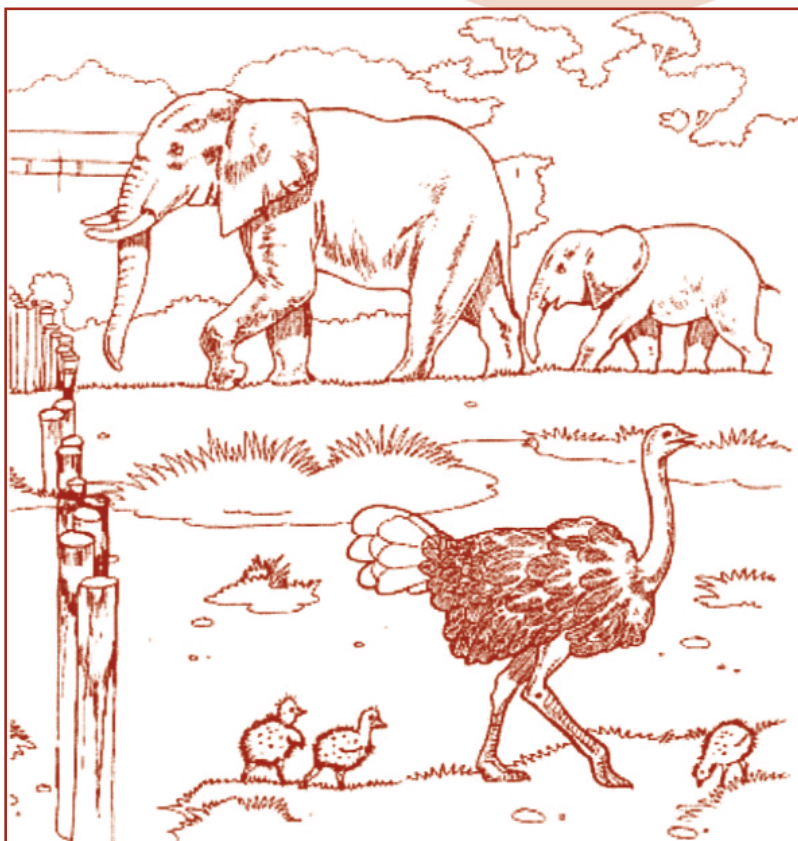
Azt gondolom, sokatok kedvenc állata az elefánt, de vajon tudjátok-e, hogy az afrikai elefánt a farka hegyétől az ormányáig 8 méter hosszú, és hogy 4-6 tonnát nyom? Az afrikai elefánt nagyobb indiai társánál. Magassága, fülének nagysága, agyarának hossza is lényegesen tekintélyesebb.

Az afrikai elefánt ormánya két méter hosszú és 40 000 izomcsomóból áll. Nemcsak nagyon hajlékony ez a szerve – akár egy pénzdarabot is fel tud venni a földről –, hanem fontos szaglószerve is az állatnak. Az ételt is ezzel juttatja a szájába, de iszik is vele. Amikor iszik, minden alkalommal 4-10 liter vizet szív fel és fecskendez a szájába. Egy nap alatt 300 liter vizet fogyaszt. Az ormányával érzéseit is ki tudja fejezni. Örömeiben, ha ismerős elefánttal találkozik, ormányával „átkarolja” a másikat, de párját is gyakran „átöleli”.

Az elefánt hosszú ideig él. A legidősebb ismert elefánt a sidney-i állatkertben élt. 55 éves korában még szült, és 70 éves korában pusztult el.

Amikor az elefánttéhén elleni készül, a csordatagok körbeállják, falat alkotnak. Védik az anyát és az újszülöttet a ragadozóktól. Amikor az anya tisztára nyalta a borját, a többiek segítenek neki lábra állítani.

Más példáját is mutatják az elefántok segítőkészségüknek. Mikor egy társuk elpusztul, köréje gyűlnek, próbálják felébreszteni, majd letépett fűcsomókkal megetetni. Több óra hosszat állnak így egy elpusztult tetem körül, akár alkonyatig is. Később fűcsomókkal, ágakkal betakarják halott társukat, s szomorúan hagyják ott tetemét. Egy megsebzett elefántbikát társai ormányukkal felsegítettek a földről, s az rájuk támaszkodva be tudott húzódni az erdőbe. Az elefántok soha nem hagyják cserben társukat.

Összeállította:
Zsuzsa

Színezd ki a rajzot!

LAJOS U.:

Kézműves foglalkozás: július 7., 31., 16.00-tól

Társas klub: július 17. (péntek) 16.00-tól

HUSZTI ÚT:

Babazene: július 20. (hétfő) 11.00-tól

Kártya- és társasjátékok: július 13. (hétfő) 13.00-tól

Számháború: július 11. (szombat) 15.00-tól

JÚLIUS 27 - AUGUSZTUS 2. KÖZÖTT A JÁTSZÓTÉR ZÁRVA TART!

KERÉK U.:

Kirándulás: július 1. (szerda) 9.00-tól

Kézműves foglalkozás: július 3. (péntek) 16.00-tól

Kirándulás a NOÉ Állatmenhelyre: július 25. (szombat) 10.00-tól

Röplabdaverseny: július 29. (szerda) 15.00-tól

JÚLIUS 13 - 19. KÖZÖTT A JÁTSZÓTÉR ZÁRVA TART!

ZEMPLÉN U.:

Kézműves foglalkozás: csütörtökönként 16.00-tól

Baba-mama klub: július 8. (szerda) 10.00-tól

GYŰRŰ U.:

Kézműves foglalkozás: szerdánként 16.00-tól

Bicikliverseny: július 16. (csütörtök) 14.00-tól

Pingpongbajnokság: július 10. (péntek) 15.30-tól

SILVANUS SÉTÁNY:

Babamassázs: július 1. (szerda) 10.30-tól

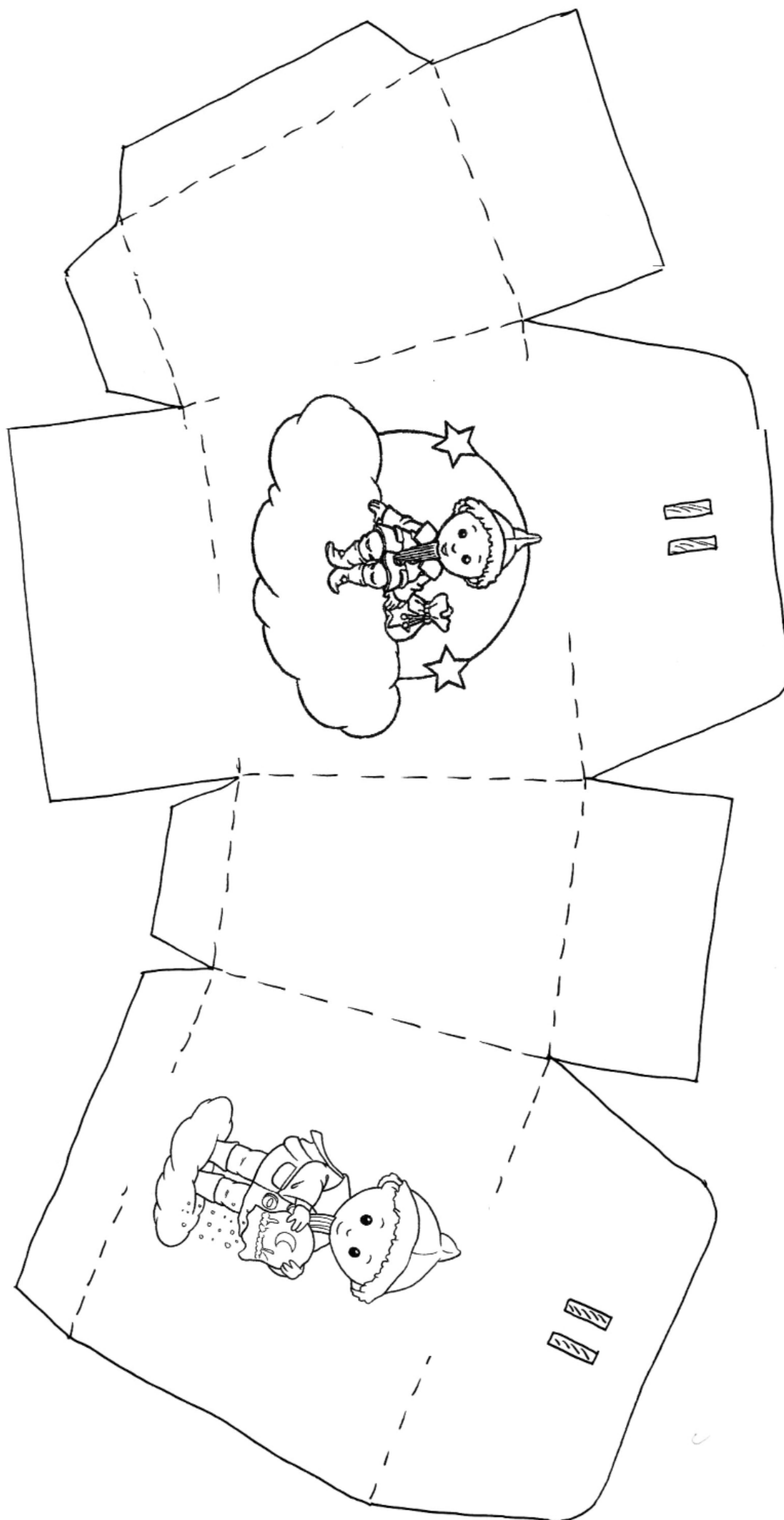
Kézműves foglalkozás: július 3., 10., 17. (péntek) 16.00-tól

JÚLIUS 20 - 26. KÖZÖTT A JÁTSZÓTÉR ZÁRVA TART!

SOLYMÁR UTCA:

Kézműves foglalkozás: július 7., 21. (kedd) 16.30-tól

Kedves Gyerekek!

Van kedvetek egy kincs-gyűjtő tasakot készíteni? Akkor nem kell más tenetek, mint kiszívezni a rajzokat, majd körbevágni a tasakot és a szaggatott vonalak mentén behajtogatni, illetve összeragasztani a füleket! A dobozka tetején lévő 2-2 nyílást vágjátok ki, majd egy szalag befűzésével le is tudjátok zárni a tasak tartalmát.

Jó kincsgyűjtést kívánok!

Zsuzsa